

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
 Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
 адміністрування

Кафедра менеджменту та адміністрування

РОРБОЧА ПРОГРАМА

Глобалізація та політика національної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Руденко О.М.

(підпис) (прізвище та ініціали)

« 21 » січня 2025 р.

Розробник (-и): Дітковська М.Ю., доцент, к.держ.упр., доцент
 (прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри *менеджменту та адміністрування*
 (назва кафедри)

Протокол від «21» січня 2025 р. № 2

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова.
Мова викладання	українська.
Рік навчання та семестр	4 рік 2 семестр, освітня програма «Публічне управління та адміністрування», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Викладач (-і)	Дітковська М.Ю., доцент, к.держ.упр.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/10/profil-vykladacha_ditkovska.pdf .
Контакти викладача	ditkovska@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для опанування теоретичних основ та придбання практичних навичок з глобалізації та національної в сучасних умовах. У курсі представлено як огляд методичних положень, так і практичних процедур та інструментів, які потрібні для процесів створення, ефективного формування, функціонування та розвитку систем національної безпеки.

3. Мета та цілі курсу. надання майбутнім фахівцям з публічного управління знань та вмінь аналізу впливу глобалізації та національної безпеки на процеси, що відбуваються у сучасному світі..

4. Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни є розкриття:

1. ознайомлення студентів з етимологією та змістом основних понять, категорій та термінів, фактологічним матеріалом;
2. формування системних знань щодо сучасної системи безпеки;
3. формування розуміння суті національної та міжнародної безпеки на функціонування системи публічного управління;
4. набуття здобувачем вищої освіти власної позиції щодо сутності безпекових процесів у сучасних умовах та їх впливу на функціонування держави, зокрема, і України

Результати навчання. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗКх) і фахові (ФКх) компетентності, досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів публічного адміністрування і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК1 – Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК12 – Базові знання основних національних, європейських та міжнародних нормативно-правових актів у сфері публічного управління.

ФК14 – Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, правові та економічні аспекти, що впливають на формування рішень у сфері публічного управління.

ПРН1 – Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН12 – Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН15 – Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН17 – Вміти проектувати системи публічного управління на різних рівнях влади відповідно до тенденцій соціально-економічного розвитку та стандартів електронного врядування.

ПРН18 - Вміти вирішувати професійні задачі діяльності, пов'язані з забезпеченням життя, здоров'я і працездатності під час роботи, оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, проводити моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій.

5. Пререквізити. За структурно-логічною схемою підготовки фахівця у сфері публічного управління та адміністрування навчальна дисципліна пов'язана з такими дисциплінами циклу професійної підготовки, як «Право в публічному управлінні», «Публічна політика та публічна дипломатія». «Громадянське суспільство та сучасна демократія».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
----------------	--------------------------

Лекції	28 годин
Практичні заняття	22 години
Самостійна робота	100 годин
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	5 кредитів, 150 годин

Форма проведення занять: лекції, лабораторні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів..

7. Тематика курсу..

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Тема 1. Сутність та основні концепції глобалізації

Визначення та основні характеристики глобалізації. Політичні, економічні, соціокультурні та технологічні виміри глобалізації. Основні теорії глобалізації: неолібералізм, марксизм, світ-системний аналіз.

Тема 2. Глобалізація: можливості та виклики для національних держав

Переваги глобалізації: економічний розвиток, інтеграція, технологічний прогрес. Негативні аспекти: втрата суверенітету, нерівність, культурна гомогенізація. Взаємодія національних держав та наднаціональних структур.

Тема 3. Концепція національної безпеки: сутність, структура, рівні забезпечення

Поняття та структура національної безпеки. Політична, економічна, інформаційна, воєнна та екологічна безпека. Основні підходи до забезпечення національної безпеки.

Тема 4. Вплив глобальних процесів на політику національної безпеки

Взаємозалежність між глобалізацією та безпековою політикою. Ризики для державного суверенітету в умовах глобалізації. Механізми адаптації національної політики безпеки до світових змін.

Тема 5. Теоретичні моделі та підходи до аналізу національної безпеки в умовах глобалізації

Реалізм, лібералізм та конструктивізм у дослідженні безпеки. Глобальне управління безпекою: роль міжнародних організацій. Інноваційні концепції та сценарне прогнозування національної безпеки.

МОДУЛЬ 2. ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тема 6. Економічні ризики та фінансові кризи як фактори дестабілізації безпеки держави

Глобальні фінансові кризи та їхній вплив на національні економіки. Ризики зовнішнього боргу, валютних коливань та економічної залежності. Стратегії економічної безпеки в умовах глобалізації.

Тема 7. Інформаційні війни та кібератаки в умовах цифрової глобалізації

Інформаційна безпека: загрози та інструменти захисту. Проблема кібершпигунства, хакерських атак та фейкових новин. Політика держав у сфері кібербезпеки та міжнародні ініціативи.

Тема 8. Геополітичні зміни та їх вплив на безпекову політику держав

Переформатування глобального геополітичного порядку. Вплив регіональних конфліктів на національну безпеку. Політика держав щодо зміцнення геополітичних позицій.

Тема 9. Екологічні виклики та глобальні зміни клімату як загроза національній безпеці

Глобальне потепління, екологічні катастрофи та їх вплив на стабільність держав. Енергетична безпека та перехід до «зеленої» економіки. Політика держав у сфері екологічної безпеки та міжнародні домовленості.

Тема 10. Транснаціональний тероризм, нелегальна міграція та організована злочинність

Глобалізація терористичних загроз та гібридні війни. Проблеми нелегальної міграції та її вплив на держави. Організована злочинність та транснаціональні кримінальні мережі.

МОДУЛЬ 3. ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Тема 11. Механізми забезпечення національної безпеки: державна політика та міжнародні стандарти

Національні стратегії безпеки та їх складові. Інституційні механізми захисту держави.

Міжнародні стандарти безпеки та їх імплементація.

Тема 12. Співпраця держав у сфері безпеки: міжнародні організації та регіональні альянси

Роль ООН, НАТО, ЄС та інших організацій у глобальній безпеці. Двосторонні та багатосторонні угоди у сфері безпеки. Виклики та перспективи міжнародного співробітництва.

Тема 13. Інноваційні підходи до формування національної безпеки в умовах цифровізації

Використання великих даних, штучного інтелекту та блокчейну в безпеці. Розвиток смарт-оборонних технологій та цифрових систем захисту. Виклики цифрового суверенітету та державне регулювання.

Тема 14. Стратегічне прогнозування та адаптація політики безпеки до викликів глобалізації

Методи прогнозування загроз та оцінки ризиків. Гнучкість політики безпеки в умовах швидких змін. Стратегії адаптації держави до нових викликів.

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та консультацій, рішення задач під час виконання самостійної та контрольної роботи. За темами „Теоретичні моделі та підходи до аналізу національної безпеки в умовах глобалізації” після завершення розгляду змістового модуля №1 та „Інноваційні підходи до формування національної безпеки в умовах цифровізації” наприкінці семестру проводяться самостійні роботи. Контрольна робота проводиться за темою „Стратегічне прогнозування та адаптація політики безпеки до викликів глобалізації ” після завершення розгляду змістового модуля №2. Варіанти завдань до самостійних та контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну. Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок. Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді на теоретичне запитання та вирішення практичної задачі. Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості. Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі. У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може скласти екзамен з трьома теоретичними питаннями. В цьому випадку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а в екзаменаційну відомість виставляється оцінка, отримана під час складання екзамену. Питання до екзамену знаходяться в пакеті документів на дисципліну.
Вимоги до контрольної роботи	Правильно виконана контрольна робота, з дотриманням усіх вимог до оформлення, вчасно та в повному обсязі, оцінюється в 15 балів. Якщо контрольна робота виконана вчасно, у повному обсязі, але з помилками, з порушеннями вимог до оформлення, то при оцінюванні контрольної роботи від максимальної оцінки (15 балів) знімається 1,0 бал за кожну помилку. При цьому контрольна робота повертається на доопрацювання, а оцінка, отримана під час першої перевірки контрольної роботи, є остаточною. Несвоєчасно

	виконана контрольна робота оцінюється в 0 балів
Практичні заняття	Оцінка 5 балів за практичну роботу виставляється здобувачам вищої освіти за умови виконання завдання та його усний захист виконаної практичної роботи при відповідності усім визначеним критеріям. Відсутність будь-якого компонента знижує оцінку
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувачі вищої освіти, які повністю закінчили всі види робіт, передбачених навчальним планом та набрали необхідну кількість балів (за системою розподілу балів для здобуття вищої освіти) допускаються до підсумкового контролю - екзамену

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовний модуль1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовний модуль2. ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовний модуль 3. ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Контрольна робота		0.....15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	
		для екзамену, практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		

0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
------	--------------------------	--	--

9. Політики курсу. «У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі лабораторної роботи оцінюється в 0,5 балу за кожну практичну роботу. Своєчасність здачі контрольної роботи оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у

неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

Базова література

1. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави: підруч. / [О. П. Дузь-Крятченко, Ю. В. Пунда, В. П. Грищенко та ін.] ; за заг. ред. В. М. Телелима. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2015. – С. 477- 497.
2. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
3. Закон України про «Національну безпеку». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
5. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.
6. Регіональне управління : навч. посіб. / М. М. Іжа, Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. – 652 с.
7. Oliychenko I., Ditkovska M. Information Quality Research Within the Project “A State in a Smartphone”. Journal of Information Policy, Volume 12, 2022, pp. 1-36. <https://doi.org/10.5325/jinfopoli.12.2022.0001>

Додаткова література

1. Сектор безпеки і оборони України: стратегічне керівництво та військове управління: монографія / Саганюк Ф.В., Фролов В.С., Павленко В.І. та ін.; за ред. д.військ.н., проф. І.С. Руснака. К.: ЦЗ МО та ГШ ЗС України, 2018. 230 с.
2. Міжнародні відносини і зовнішня політика України: підручник / [І. П.Козинець, В.С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ, 2020. – 284 с.
3. Бережний А.М. Військові аспекти національного законодавства та міжнародного права: навч. посіб. – К.: НУОУ –2014. –196 с.
4. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. – 2-ге вид., змін. – Харків : Право, 2020.
5. Закон України "Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України" від 01.10.2010 р. № 2411-VI (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2018. –№ 31.
6. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право: підручник / Т.Л. Сироїд. – Одеса: Фенікс, 2018. – 744 с.
7. Кияк М.Т. Національна стійкість і національна безпека: воєнно-політичний ресурс та потенціал України// Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / [ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов та ін.] / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Київ, 2022. – С. 422-433.

Інтернет-джерела

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
4. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Чернігівська обласна військова адміністрація. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?tp=main>
6. Чернігівська обласна рада URL: <https://chor.gov.ua/>